

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones mediocres sancti Bonaventure de tempore

Bonaventura <Sanctus>

Argentine, 14. III. 1496

Dominica vicesimatertia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31133

dario reformet. Sic homi-
 nes imperfecti non sunt rece-
 ptibiles in ciuitate domini.
 nisi consent denuo in pur-
 gatorio. et in debitos circu-
 los malleis pcessorū demo-
 num reducant. Siquidem
 dominus talibus diciturus
 est illud Job. iij. Ubi ē nūc
 timor tuus et fortitudo tua.
 et patientia tua. et pfectio via-
 rum tuarū. Quarta consi-
 deratio est vt denarius sit
 ponderosus. quo enim pon-
 derosior tanto melior et in
 omni mercatu utilior. Per
 quod accipit bona operatio
 et virtutū exercitatio. que tā-
 to preciosior ante deū. quan-
 to efficacior. Ps. Preciosa in
 conspectu dñi mors sancto-
 rum eius. i. Corinth. iij. Unus-
 quisque mercedem accipiet sē-
 cundum suum laborem. Labor san-
 ctorū quanto maior et graui-
 or fuerit in hac vita. tanto ma-
 iorem remunerationē habe-
 bit in futura. ij. Corinth. iij
 Id em̄ quod in presenti est
 momentaneū et leue tribu-
 lationis nostre. supra mo-
 dū in sublimitate eterne glo-
 rie pondus operatur in no-
 bis. Felix cuius opera mul-
 tū ponderabunt. cum appa-

ruerit dominus qui est spiri-
 tuum ponderator. Pro uer-
 bioz. xvi. et Sap. x. Reddet
 deus mercedē laborum san-
 ctorum suorum. et. De qui-
 bus apostolus ad Hebre. xi.
 Temptati sunt. secti sunt. in
 occasione gladii mortui sunt
 et. Multos labores sancto-
 rum enumerat ibi apostolus.
 Tale nūmisma olim curre-
 bat in foro primitiue ecclesie.
 et erat preciosum ante deum
 Ps. Preciosa in conspectu do-
 mini mors sanctorum eius.
 Sed modo leues denarij
 currunt et ita tenues que a ven-
 to minime tribulationis ex-
 sufflari possunt. Augustinus.
 Solemnitates martyrorū ex-
 hortationes martyrorū sūt.
 et. Dolles et delicati qui ni-
 hil sustinere volunt sunt cō-
 uiue Balthasar. contra quē
 scripsit man⁹ in pariete. Da-
 ne. tethel. phares. id est. nu-
 merauit. appēdit. diuisit. Ap-
 pendit enim deus in statera
 labores nostros. vtina; nō
 inueniamur vt stipula ante
 faciem venti.

Dominica vice-
 sima tercia.

A

Ambu

letis digne deo p
omnia placentes
in omni opere bono rē. Co
lef. iij. Ambulare diuersis
modis dicitur. Est em̄ quā
doq; idem quod credere. qñ
q; sperare. quādoq; diligere
quādoq; tendere in deū vel
cogitare. Unde versus. Am
bulat ille deo digne. qui cre
dit in illum. qui sperat in il
lum. qui diligit illum. qui co
gitat illum. Resume princi
pium versus. Igitur am
bulare digne deo est idē qđ
credere in deum firmiter et
absq; vlla hesitatione quali
ter ambulauerunt p̄res an
tiqui. fm̄ illud Benef. xlvij
Deus in cui⁹ conspectu am
bulauerūt patres nostri rē.
Et Benef. vj. Noe vir iust⁹
atq; p̄fectus cum deoambu
lauit. id est. in deū credidit ⁊
precepta eius custodiuit. Fi
des est prima via credendi i
deū. per quā tempore p̄gri
nationis huius super terrā
icedimus donec ad patriā
pueniamus. ij. Corin. bi. v.
Dum sumus in corpore p̄gri
namur a domino. Per fidē
enim ambulamus ⁊ nō per

speciem. Glosa. Qui p̄gri
nat ⁊ p̄ fidem ambulat. non
dum est in patria. sed iam est
in via. qui autē non credit.
nec in via nec in patria est.
Rex patrie christus est. ⁊ ibi
veritas. Nec autē via est q̄
imus ad ip̄m et per ip̄m qui
de se dicit. Ego sum via ve
ritas ⁊ vita. Est enim illumē
natio per fidem. ⁊ est illumē
natio per speciē. Vado per
fidem t̄m̄ illuminamur. i. fu
turo per speciē. ij. Ean. Jo.
Baptisus sum valde. quia in
ueni de filiis tuis ambulā
tes in veritate. id est. in vera
fide. sicut dicit interlinearis.

Item ambulare est quan
doq; idē quod sperare. Am
bulamus enim in tribulati
onibus vite presentis p̄pter
spem eterne retributionis.
P̄s. Nam et si ambulauero
in medio tribulationis viu
ficabis me. rē. Spes em̄ fa
cit vt patientes simus in tri
bulationibus. sicut est vide
re in negociatorib; qui mult
ta mala perferūt p̄pter spem
questus ⁊ lucri. Prouerb. xx
Malum est malum est dicit
omnis emptor. ⁊ postq; ab
scessit gloriabit. Sic etiā est
in rebus spiritualib; Rom. v.

Gloriamur in spe glie filio-
rū dei. nō solū aut. sed z glo-
riamur in tribulationibz. sci-
entes qz tribulatio patiētā
opatur. patiētā aut pbatio-
nē. pbatio aut spes. spes aut
nō confundit zc. Facit apłs h
quasda dietas z finit eas in
spe. q nō confundit ābulatores
suos. Glo. Probatio operat
spem. i. certitudinē glie futu-
re. Spes em̄ est certa expe-
ctatio future beatitudis p-
ueniēs ex grā z meritis. Que
hūane rōni vana videt. sz re-
stimonio sctus z miraculoz
firmat. Qui ei int tribulati-
ones z aduersa pbabil p pa-
tiētā existit. ille secur⁹ p̄mū
future b̄itudis expectat. qd
est s̄ illos q sperat. magnā re-
munerationē a deo sine vllis
meritis. z magnū fructū mes-
sionis etne sine laboribz De
qb̄ apłs Gal. vj. Nolite er-
rare. de⁹ nō irridef. q̄ ei semi-
nauerit hō. hec et metet. qm̄
q̄ semiat in carne sua de car-
ne metet corruptiōem zc.

Itē ambulare ē qnqz idē
qd diligere. Ephe. v. Estote
imitatores dei sic̄ si. ca. z am-
bu. in dilectiōe sic̄z xp̄s dile-
nos zc. Ostēdit nob apłs la-
tā z expeditā viā ad ambulā-

duz ne aliqs possit dicere qz
via xp̄i sit nimis arta z dura
qz tollere crucē q̄tidie z oib⁹
renūciare durū est. nec oib⁹
datū. Aug⁹. Pōt mihi aliqs
dicere nō possū ieiunare. nō
pos. res m. oēs pau. ero. zc.

Sz nūqd potes di. nō pos.
amare. z ita ois tergiuersa/
tio excludit. qz de diligendo
deū z primū nūqz aliquis in
veritate se poterit excusare.
Quid ei dulci⁹ amore. qd te-
neri⁹ dilectiōe. qd eminenti⁹
caritate. s. Loz. xij. Adhuc
eminentiorē viā vob̄ demō-
stro. i. caritatē excedentē oēs
alias sctutes. sine q̄ nec etiaz
martyria valēt. nec flāmarū
tormenta. q̄ qnqz iactant et p
desperationē sūt. Glo. La-
ritas est fons primus omni-
um bonorū. cui nō cōmuni-
cat alien⁹. q̄ vt oleum nō pōt
premi in imo. sed superilit.
Que tanta est vt si desit. fru-
stra habeantur cetera. si assic
habeant oia. Quā q non ha-
bet. auferet ab eo etiā qd ha-
bet. Habet em̄ aliqs gratiā
sctutes possidēdi. sed nō bz
caritatē vtendi. z ideo qd bz
auferetur ab eo. Per hāc vi-
am ambulandū est cum deo
Isa. xxvj. Scita insti recta

rectus callis iusti ad am. l. e.
 zc. **I**te ambulare est qñ
 qñ idem quod cogitare. **I**n
 le em̄ motibus an̄ie ambu-
 lat. qui i omnibz v̄is suis de-
 um cogitat. **P**roverbio. iij.
In omnibz v̄is tuis cogita
 illū. z ip̄e diriget gressus tu-
 os. **E**t **S**ap̄. **C**ogitare de il-
 la sensus est cōsumat⁹. z qui
 vigilauerit p̄pter illam cito
 erit securus. **L**oquit̄ ibi de
 sapientia increata que deus
 est z mortalibz semp cogitan-
 da. **N**ota q̄ magna est simili-
 tudo cogitandi z ambulādi
Qui enim ambulat de loco
 ad locū mouetur. sic qui co-
 gitat de deo. non solū in vna
 contēplationis sue cogitati-
 one ac meditatione consistit
 sed progreditur ad vltimo-
 ra donec videat̄ deus deoz
 i syon. **I**ncipit tamē illa am-
 bulatio ab operibz incarna-
 tionis ch̄risti z progreditur
 vsqz ad thronuz maiestatis
 ip̄ius z sanctorū angelozum
 qui in conspectu throni illi⁹
 sunt. quibz se an̄ia cōtempla-
 tiua immiscet. cogitando li-
 bere quasi ambulando cum
 sanctis z summis spiritibus
 corā deo expedite. **Z**ach. iij.
Si in v̄is meis ambulaue

ris zc. vsqz ibi. dabo tibi am-
 bulantes de his q̄ nunc hic
 assistunt. **E**zechie. xxviii. **I**n
 medio lapidum ignitoz am-
 bulasti p̄fectus in v̄is tuis.
Qd dictū est de an̄ia sc̄tā in
 statu p̄fectionis p̄ cogitatio-
 nem z meditationē posita.

De euangelio.

Quoniam ele-

cta esset turba in-
 trauit iesus et te-
 nuit manū eius. z dixit. pu-
 ella surge zc. **M**atth. ix. **H**ic
 notant̄ quattuor effectus re-
 suscitandi animam a morte
 peccati. **U**nde **I**esus. **E**ñc̄
 turba. deus intrat. dextra te-
 net. **E**t sic ad vitā reuocatur
 filia n̄ra. **I**git̄ primus ef-
 fectus est electio turbe a do-
 mo h̄scientie. **S**ūt autē tres
 turbe. s. malaz cogitationū.
 s. **D**achab. j. **V**isit rex an-
 tiochus p̄ncipem tributoz
 z intrauit hierusalē cum tur-
 ba magna. **P**riniceps ille est
 animus vanus qui ingredi-
 tur cum turba noxiarum et
 inutilium cogitationū pacē
 cordis z visionē pacis per-
 turbantium. **I**sa. lix. **C**ogi-

tationes eorū cogitatōes in
 utiles. vastitas et contritio i
 vīs eorū. Item terrenarū
 occupationū Luce. xix. vbi
 dicitur q̄ Zacheus p̄nceps
 publicanorū non poterat ie
 sum videre pre turba. qz sta
 tura pusillus erat. Euz hac
 turba incedunt diuites hu
 ius seculi. qz varijs curis p̄
 munt̄ z diuersis occupatio
 nibus a visioe dei secernun
 tur. Qui bene pusilli dicunt̄
 ppter defectum fidei. Lu. xij
 Si ei fenū agri. zc. vsqz ibi.
 Quanto magis vos pusille
 fidei. Item turba maloz
 socioz. Exodi. xxiij. Non
 sequeris turbā ad malefaci
 endū. Et Eccī. xvij. Ne ob
 lecteris in turbis nec in mo
 dicto. assidua est enim cōmis
 sio illoz. Interlinear. Quo
 rū consortio z imitatione co
 garis peccare. zc. Secun
 dus effectus est intrare. In
 tratiesus in anias nostras
 siue in domū conscientie no
 stre ad emundandū z expi
 andū eam. Leui. xij. Intra
 bit sacerdos vt p̄sideret do
 mus lepram. eruet lapides.
 z radet parietes z claudet eā
 septem dieb. Qsi lepra nō
 creuerit munda erit. Sin/
 autem destruetur z lapides
 ac puluis eius extra ciuita
 tem proijcietur in locuz im
 mundū. Quod cōtingit fre
 quenter reciduantibz i pec
 catis suis. Item intrat ad
 protegendū z liberandū eaz
 contra infestationes demo
 num. Sap. x. Intrauit i ani
 mā serui dei z stetit cōtra re
 ges horrendos in portentis
 z signis. Hoc dicit̄ de moy
 se. Reges horredī demones
 sunt qui horribiles z execra
 biles tentationes nobis im
 mittunt. Job. xix. Uadent z
 venient super eū horribiles
 zc. Sed nocere nō poterūt
 domibz in quibus christ⁹ est
 Exodi. xij. Non sinet percu
 sozem ingredi domus v̄sas
 z ledere. Ps. Flagellum nō
 appropinquabit tabernacu
 lo tuo. zc. Item ad epulā
 dum z conuandū. Apoca.
 ij. Ecce ego sto ad ostium z
 pulso. qui aperuerit mibi in
 trabo ad illuz z cenabo cuz
 illo. Q̄ gloriofum z splen
 didam conuuiū. vbi celest̄
 sapientia ornat mensam. p̄
 ponit panem. miscet vinum.
 Sap. vij. Venerunt mibi
 omnia bona pariter cum il.
 z inu. b. per m. il. Prover. ix.

Venite comedite panē me-
um ⁊ bibite vinū quod mi-
scui vobis. En proferam vo-
bis spiritū meū. Tercius
effectus ē manū tenere. Te-
net domin⁹ manū nostrā a
malis hominib⁹ eripiendo.
Gene. xix. de loth. Dissimu-
lante autē illo exire apprehē-
derunt manum eius et ma-
num vxoris ⁊ duarū filiarū
eius. ⁊ eduxerunt illum. po-
sueruntq; extra ciuitatez di-
centes. Noli respicere post
tergum. sed in monte saluuz
te fac. Nisi em̄ manus nra a
deo teneatur. quis poterit vl-
a peccatis exire vel ad mon-
tem virtutū ascendere. Itē
tenet manum nostrā ad pro-
spere agendū ⁊ hostes nros
penitus conterendū. iij. Re-
gū. xij. vbi dicit q; helysēus
posuit manus suas sup ma-
nus regis. ⁊ ait. Aperi fene-
stram orientalez. ⁊c. vsq; ibi.
Sagitta salutis domini cō-
tra syriam. pcutiesq; syriā in
affectū donec consumas eaz
⁊c. Affectū interpretatur nou⁹
furoz. ⁊ signat instantiaz de-
monū in morte ⁊ in egressio-
ne animarū. Tunc enim to-
tum furozē suū effundunt ⁊

crudelitatem ostendunt. qñ
scz fenestra corporis aperitur
⁊ spiritus tanq; sagitta velo-
cissima egreditur. tendēs na-
turali motu ad dominū qui
dedit illum. Tunc nimirum
necesse est. vt dominus nos
per manum fortiter teneat.
⁊ in viam salutis ⁊ prosperi-
tatis nos perducat. Itē
tenet manū nostrā ad de-
sponsandum anias nostras
sibi ⁊ perpetuo federe cōiun-
gendum ⁊ hodie. vij. Appre-
hendens ragnel dextram fi-
lie sue dextre thobie tradi-
dit dicens. Deus abraam et
deus ysaac et deus iacob sit
vobiscuz ⁊ ipse coniūgat vos
Lantico. iij. Tenui eum nec
dimittam. donec introducā
illum in domum matr̄ mee
⁊ in cu. ge. mee. Quart⁹ ef-
fect⁹ est suscitare ⁊ facere sur-
gere. In resurrectione hui⁹
puelle domin⁹ tria fecisse le-
gitur. Fecit eam surgere di-
cēs. thabita kumy. id est. pu-
ella surge. Item ambulare.
Item manducare. Et iussit
illi dare comedere. Surgit
anima per contemplationez
Lanticoz. ij. Surge prope-
ra amica mea. speciosa mea.

⁊ veni. columba mea in fora
 minibus petre. in caverna ma.
Glosa Brego. Cum iam de
 corpore educitur anima. ym
 ber ei transiit. quia presentis
 vite corporis abcessit. ⁊ ad cō/
 templandū deum in sua sub
 stantia educitur. nec iam ver
 borū gutte sunt ei necessarie
 vt pluvia predicationis de
 beat infundi. Item ambu
 lare vt dicit **Bar.** Et confe
 stim surrexit puella et ambu
 lauit. **Glosa.** Spiritualiter
 insinuās quia quisq̄s a mor
 te aīme christo sibi manū cō
 fortante respiscit. non mo
 do a sordibus exurgere vici
 orum. sed etiam in bonis cō
 tinuo debet ambulare ope
 ribus. Item manducare.
Glosa. Ad testimonium ve
 re resurrectionis puella da
 ri precepit māducare vt nō
 fantasma. sed veritas crede
 retur. Sed ⁊ si quis a spiri
 tali morte surrexit. celesti ne
 cesse ē mor pane satiari. ⁊ di
 uini. s. verbi. ⁊ sacrosancti al
 taris particeps fieri. Et no
 ta q̄ tres mortui illi q̄s do
 minus suscitauit sunt pecca
 tum sez voluntaris. ⁊ hec est
 puella in domo. peccatū pub

lice actiōis. ⁊ hic est iuuenis
 in porta. peccatuz consuetu
 dinis. ⁊ hic est lazarus qua
 driduanus in monumēto.

Dominica vicesi/
 ma quarta.

Wm iii

c deritis abhomi
 nationem desola
 tionis que dicta est a danie
 le. p̄beta stantem in loco san
 cto. qui legit intelligat **Da
 thei. xxiij.** De epistola amb
 guum est. Quidam legunt.
 Ecce dies venient. ⁊ ille ser
 mo est principium sermonū
 hui⁹ operis. Propter quod
 agendum est de euangelio.
 vbi multi terrores ponunt
 circa aduentuz domini in fi
 ne mundi. quos omnes ad
 quattuor possumus reduce
 re. Per hos versus. Solue
 tur sathanas. fiet discessio. si
 gna. Pseudo. p̄beta dabit.
 tribulatio maxima surget.

Igitur primus terror est.
 q̄ ante diez iudicij soluetur
 sathanas. id est. ampliorē po
 testatem habebit domino p
 mittente. **Apocal. x. x.** Sol
 uetur sathanas de carcere